

MAGYAR KURIR

Indult Bétsból, Pénteken November' 15-dik napján, 1816-dik esztendőben.

B é t s.

Folytatása az ő Cs. K. Felségek' me-
nyegzői fényes innepléseik leírásának: —

Császárné ő Felsége a múlt vasárnapon délutánni 3 órakor, a maga Fő Udvarimestere és Fő Udvarimesternéje által kísértet-
vén, a Schönbruni Császári mulató kaltély-
bol bėjött ismérletlenül (*incognito*) a' The-
resiana Ritter-Akademiának a' Wieden nevű
külső városban lévő épületébe, a' hol az
összszegyülekezve lévő Cs. K. Kamarás Urak,
Titkos Tanácsosok, 's a' szolgálat-tévő Pa-
lotás Dámák által fogadtatott, 's a' számára
felkészített szobákba kísértetett. Ott köl-
zel állottak a' közönséges bėjövetelre ha-
tároztatva lévő hat lovas hintók, 's egy jel-
adásra az egész sereg útnak indult, ilyen
rendel:

A' polgari lovasságnak egy tsapatja; egy
Cs. K. lovas tsapat; két Cs. K. Udv. Lovasle-
gények; a' Cs. K. Kamarás Urak a' magok
hatlovas hintóikban, névszerént: Gróf Wirb-
na Eugenius, Gróf Pálffy János, Gróf Cas-
sariani Maximilian, Hertzeg Sinzendorf Pros-
per, Hertzeg Bathyány, Hertzeg Collore-
do-Mansfeld, Hertzeg Lichtenstein János;
a' Cs. K. Titkos Tanácsosok a' magok hat
lovas hintóikban, névszerént: Gróf Pálffy
Ferdinand, Gróf Dietrichstein Josef, Gróf
Apponyi Antal, Gróf Seilern, Gróf Lazans-
ky, Gróf Erdödy, Gróf Ugarte, Gróf Zichy
Károly, Hertzeg Koháry, Hertzeg Pálffy
József, Hertzeg Eszterházy, Hertzeg Auers-
perg, és Hertzeg Dietrichstein, minnyájok-

nak hiutoját inasok kísérvén; két Cs. K.
Udv. Lovaslegények; hat Cs. K. Udv. Trom-
bitások; a' Cs. K. Udvari Tselédek; a' szol-
gálatot tévő Cs. K. Kamarás Urak; a' Csá-
szárné ő Felsége Fő Udvarimestere, min-
nyájok hat lovas hintókban; 's a' Cs. K. Dara-
bant-testőrzsereg. Itt jött a' nyoltz lovas
Udvari gálahintó; melyben Császárné ő Fel-
sége ült a' Fő Udvarimesternével Lazanszky
Grófnéval, 's a' mellyet két oldalról Cs. K.
Darabant-testőrzők (lántsás gyalog testőr-
zők) kísérték. A' Császárné hiutoját követ-
ték, a' Német Lovas testőrző seregnek egy
tsapatja; a' Magyar Királyi Nemes testőrző
seregnek egy tsapatja; 's 12 szolgálatot tévő
Palotás-Dámák hatlovas hintókban. A' kí-
sérő sort egy Cs. K. számos lovas sereg 's a'
polgári lovasságnak egy tsapatja rekesztet-
ték-bé.

A' fényes bėjövetel alatt a' várra ki-
szegéztetve lévő ágyuk' durrogása 's a' ha-
rangok' zúgása hasogatta a' levegőt. A'
Karinthiai kapun bé, 's a' Karinthiai utzán,
a' Stock-am-Eisen-platz nevű piatzon, a' Gra-
bénen, a' Kohlmarktton, 's a' Mihály-piatzán
által, vette a' kísérő sereg a' maga útját öz
Augustinus Atyák' Udvari temploma felé.
A' hol eljött, mindenütt katonák állottak
két feldől, kiknek hátok megett véghetel-
en nézőknek sokasága köszöntötte, ege-
ket harsogató eljen! kiáltása által a' Felse-
ges Meennyaszszonyt.

Császár ő Felsége a' maga Felséges Fa-
miliája 's minden Cs. K. Udvarnokok által
kísértetvén a' Burg' száláiból az Udvari

épületnek egyéb szobáin végig az Augustinusok Udvari templomába ment vala, a' hol Császárné ó Felségét a' templom' ajtajánál fogadta, 's innét a' megszenteltetés után egygyütt a' nagy oltár' eleibe mentek, a' hol a' Bétsi Fejedelmi Püspök a' házassági Szentség' munkáját elvégezte, a' Te Deu mra réá kezdett, 's annak elénekeltetése alatt a' katonaság és a' bástyákra kiállított Pantantúások salvét lóttek.

A' templomból vissza tértek ó Felsegek, az egész Udvarról kísértetvén, a' magok belső szaláikba, a' hol legelől a' Pápa' Kardinális Nuntziusa, utánna a' Fő rangú idegén Követek 's végesetre a' Spanyol Királyi Követné, audientziára szollítottak. Az után az itt lévő minden külső Követek és ezeknek felségeik kaptak a' Titok Tanács' szalájában audientziát. —

Mind ezek után a' Cs. K. Ceremoniás szalába mentek ó Felsegek a' Császári Familiával egyetemben, Cerole tartásra, a' hol a' Nemesség béműtatott, 's ó Felsegeknek kezeik' tsokolására bocsátatott. —

A' Cerole tartás után vissza mentek ó Felsegek az egész Udvari sereg által kísértetvén, belső szaláikba. Mig ezek történtek, a' Cs. K. nagy redout (bál)- szalában a' galaasztal felterített, 's felkészítetett, a' melyről Hertzeg Trautmansdorf a' Cs. K. első Fő Udvarmester ó Felsegének a' Császárnak jelentést tévén, méltóztatott ó Cs. K. Felsege Császárné ó Felsegével, a' Cs. K. Familiával, 's az Udvari egész karral egyetemben köznséges asztalhoz ülni, a' melly pompatartásnak véghezmenetele alatt, a' Követségi személyek 's a' Cs. K. Udvari kar udvarlottak. Az asztali pompázás alatt muzsikálás és éneklések voltak. Az asztali egész pompázásban valami egy órányi idő telt-el, melly után ó Felsegek, az egész Udvari kar által kísértetvén, a' belső szaláikba vissza mentek.

Ezen örvendetes innepnapnak estvéjén a' Bétsi minden theatromokra ingyen

bocsátattak-bé a' nézők. Hétfün este ó Felsegek is jelen voltak a' Bourg' theatromában, a' hol a' magok lózséjébe való belépesekkor köznséges és többszörözött örvendező kiáltások által tiszteltettek. Hasonló örvendező kiáltásra fakadott az egész néző sereg, midőn a' játéknak elkezdődése előtt egy erre az alkalmatosságra való versezet, mellyet a' híres Poéta Weisenbach készített, ily titulus alatt: *A' tizedik November*, a' jádzó személyek között néhány jobbak által deklamáltatott.

Kedden este azon fényes bálban méltóztatott ó felségek a' magok Felseges Familiáikkal egygyütt megjelenni, mellyet az itt lévő Bavariai Királyi Fő rangú Követ úr a' Hertzeg Auersperg kastélyának szalájában adott.

Ó Cs. K. Felsege méltóztatott Gróf Hochberg Bavariai Királyi Fő rangú Követ urat a' Szent István Magyar Királyi Rendjének nagy keresztjével megtisztelni.

T. Szabadhegyi Pál Urnak Ns. Esztergom Vármegye'; T. Szabadhegyi András Urnak Ns. Komárom Vármegye'; T. Szabadhegyi János Urnak Ns. Veszprém Vármegye' három Fő Szólga Biráinak, és három egy Testvér Atyafiaknak, a' Koronás Fejedelmhez és Hazához mutatott hív szolgálatyokat ó Felrege méltó tekintetbe vévén, őket, Ns. Komárom Vármegyében Mégyertsi helységben helyezettetett és Mesterházy János Magvaszekadta után a' Tiscusra szállott Curia iránt kegyesen kiadott Donációval, és Csallóköz-Mégyertsi Predicatummal méltóztatott kegyelmesen megajándékozni. —

Spanyol Amerika.

A' Baltimorába érkezett tudósítások szerint, a' mellyek Julius' 26-dikán indultak Buenos-Ayresből, a' Tucumáni Congressus hivatalszerént való módon tudósította azon

Hónapnak 19-dik napján az Északi Amerikai Egyesült Státusoknak ott lévő Kongresszját a felől, hogy 6 (az nevezett Congressus) ugyan azon hónapnak 19-dik napján kibírdette legyen a' P l a t a' mellyéki tartományok' függetlenségét. A' nevezett Kongressz is közölte ezen nyilatkoztatást a' magya Országlószékével.

Az *Új-Orleans* legújabb tudósítások szerént, ott a' *Mississippi* vize' torkánál sok mindenféle nemű szerentevadászó emberek gyülekeztek össze, 's legnagyobb iparkodással dolgoznak a' Spanyol plántatartományokban nevezetesen *Mexikóban* találató insurgensekifék elősegíttetésekén. A' híres *Mina* nevű Spanyol Gerilla-Generálisnak egy ötse Oberstlajtnánt *Mina*, valami 30 kivándorlott Spanyol tisztekkel ott megjelenvén, nagyon felelevenítette az insurgensekben a' bátorságot. Másfelől, az Északi Egyesült Státusokban is, az Országlószéknek nyilvánosságos tilalmazása ellen is annyira felelevenült a' szomszéd insurgens nemzetek' segíttetésére való vonszódás, hogy még *Baltimoréból*, *Ney-Yorkból*, és *Bostonból* is mennek számos ifjú emberek *Új-Orleans* városán által *Mexikó*-felé, remélvén, hogy tiszti rangra léphetnek az independens seregekben.

A *Ney-Yorkból* September 25-dikén indult tudósítások beszélik, hogy a' *Mexikói* insurgens tartományokból egy követ volva útban *Washington* felé, kire a' van bízva, hogy tegyen oly ajánlást az említett tartományok' nevében az Északi Amerikai Egyesült Státusok' Országlószékének, hogy ők ennek mindent megfizetnek a' mivel ennek Spanyol ország adós, olyan feltétel alatt, hogy az Egyesült Státusok' a' *Mexikói* tartományoknak függetlenségét megismerik, 's az ott lakó Patriótákat segíteni fogják.

Német Ország.

Württemberg. — A' *Frankfurti* újságban egy *Stuttgardi* tudósítás jött ki, mely-

ben így írnak a' Király' haláláról: — "A' Király' halálát egy, alig egy órányi úf okozta, a' mellyet 6 Október 25-dikén *Kanstadtba* tett vala a' végre, hogy 14, rettenetes nagyságú *Mammouth* fogakat megnézzen, mellyekre a' *Saalberg* nevű hegyben találtak. Ő Felségének figyelmetességét ezen ritka (sőt elmondhatui, hogy már ma nem ismeretes) állatnak fogai nagyon magokra vonván, nézettesekben sok időt töltött; és úgy megfázott, hogy *Stuttgardba* való visszaérkezése után a' lábait két óráig dörzsöltette, 's még sem melegíttethettemeg. Az orvosok mindjárt eszékbe vették a' veszedelmet; a' Király fekvő beteggé lett, 's betegsége Október 30-dikának reggeli 2 órájáig szüntelen terhesülvén, a' midőn bámulásra méltó nagy lelki erővel örökre elnyűgödött Ő Felsége. Magános kintses-ládájának külsát kimúlása előtt 4 órával által adta a' mostani Királynak, 's az országot 's némelly embereit különös gondviselése alá ajánlotta. Halála után a' Ministerek haladéknélkül összehívatattak, 's az új Királyhoz való hűségnek hitét a' Fő Udvarimester *Pfuhl* úr' kezébe letették; 's a' Király' testamentoma 8 órakor felnyíttatott. Minden magános tulajdonainak közönséges örökösévé *Wilhelm* fiát az új Királyt tette, oly határozással; hogy fizessen: — a' *Pál* Princz' gyermekeinek 200,000 — a' *Wilhelm* Princznek (a' megholt Király' testvére') gyermekeinek 80,000 — a' *Lajos* Princz' gyermekeinek 120,000 — *Graf Dillennek*, kinek esztendőnként is 3000 forintokból álló penziója jár, 's a' Király' istállójából 8 lovat választhat ki magának, 60,000 Forintokat. Másoknak is sokaknak rendelt szép hagyományokat."

Uralkodásának első napjait a' következő szép rendelkezések által díszítette az új Király: — Hogy országa ezen mostoha esztendőben szükségét ne szenvedjen; megparantsolta, hogy a' *Balticum* tengeren elegendő gabonát vásároljanak össze. A' vadaskertekből mindenféle vadat, melynek

a' kérésekben felegendő felesége nintsen, elpusztított. Minden feleséget, krumplit, árpát, zabot 's egyéb gabonát, a' melly ezen vadaknak tapláltatásokra össze gyűjtetett, a' szegényeknek osztat-ki. A' vadas kertekre nézve tétetett Contractusokat mind semmivé téteti, hanem a' részesek, a' kik különben kárt vallának, kielégítetnek. Egy végzése által, a' melly Nov. 2-dikán jött-ki, a' katonai ítélőszékeknek előrevá-
ló meghaltatások után, 227 katona foglyoknak megkegyelmezvén, őket a' fogságból kibotsáttatta, olyan ígéret-tétellel, hogy ezen kegyelmét még többekre ki fogja terjeszteni, kik az ő előjárók által olyanoknak lenni találtván, hogy azt rájok kiterjeszteni lehet, ő Felségének bejelentetnek. *Stuttgard'* szegényeinek 4000 forintot adott, oly határozással, hogy, a' most meghalt Király' születésének emlékezete napján ennekutánna is minden esztendőben ennyit kapjanak.

A' Német Dietára Frankofurtumba küldetett volt Követetet Báró *Lindent*, 's a' Frantzia országban lévő *Würtembergi* sereg' vezérét Generális *Wöllwartot* az új Király vissza hivatván, amannak helyébe Gróf *Mendelslohet*, ennek helyébe pedig Gróf *Scholert* küldötte.

Némely megjegyzések a' most meghalt Király' életébéli körülállásairól: — Ez annak a' *Friderikus Eugénius* Hertzegnek fia volt, ki az úgy nevezett hét esztendősháboruban a' Prussus Király' szolgálatjában lévén, magát vitézsége által megkülömböztette, midőn ugyan akkor az ő testvére *Károly*, az akkori *Würtembergi* uralkodó Hertzeg, a' maga seregeivel *II-dik Friderik* Király ellen verkedett. Előbb, ez az *Eugénius* Hertzeg' fia a' most meghalózott Király a' Prussus armádnál szolgált, hanem abból még *II. Friderik* életében kilépván, az Orosz Császárhoz ment által. Az apja, *Eugénius* Hertzeg, csak kevés ideig országolt; helyébe a' most meghalt Király

1797-ben Dec. 23-dikán lett Országló Hertzegé. Először feleségül vette 1780-ban *Braunschweig-Wolfenbütteli* *Augusta* Hertzeg asszonyt (a' tavaly elesett *Braunschweigi* Hertzeg' testvérét), másodszor pedig 1797-ben Angliai *Charlotta Augusta Mathildát*, a' Harmadig *György* (beteg) Király' leányát, a' melly házasságból 3 gyermekei maradtak, úgymint; *Wilhelm*, a' mostani Király, (a' ki 1781-ben született 's az iden *Kathalin* Orosz Nagy Hertzegasszonnyal házassági életre lépett); *Pál* Hertzeg, 's Hertzeg *Montfortné* (a' *Wesphaliai* volt Király' *Jéromos*' felesége). Voltak két leány és hat fiú testvérei. Leány testvérei közül az idősb, *Sophia Dorothea Augusta* (az utánni neve szerent *Mária Federowna*, a' *Sándor Császár* anyja, a' ki, mint özvegy *Petersburgban* lakik; a' másik, *Ersébeth*, az *Első Ferentz* ő *Austriai* Felsége első Felesége volt; meghalt házassági életének 2-dik esztendejében. A' 6 fiu testvérek közül mindenik idegen Hatalmasságok' szolgálatjában elt. —

Országlási állapotja ezen Királynak a' Frantzia háború alatt terhes körülállások között volt: de tsakugyan szert tett ő a' békességre még országlásának első esztendejében az akkori Frantzia Reszpublikával. Nem soká a' *Wurtembergi* Rendekkel támadott egyenetlenkedése, azzal vádoltván ezektől, hogy privilégiumaikat megsértette volna. Az 1803-dik esztendőben a' *Lüncvillei* Kötés szerent a' Hertzegi méltóságot Választó Fejedelmi méltósággal, 1805-ben pedig a' *Posonyi* Kötés szerent, melly által az ő birtokai nagy nevedést kaptak, a' Választó Fejedelmi méltóságot Királysággal tserélte-fel. Attyától örökösitett, valami 200 négy szeg' mértföldekből, 585.000 lakosokból, és valami 2 millió tallérokból állott jövedelmű Hertzegsé-
ge helyett, hagyott az örökösének 357 négy szeg' mértföldekből, 1,180,000 lakosokból, és 18 millió jövedelemből álló Királyságot.

Országának terhes környülállásai között böltsen és méltóságosan viselte, 's Historiái tekintetben is nevezetessé tette magát.

Frankfurt. — Itt a Német Szövetség' Dietája November' 5-dik napján formaszereint elkezdődék: — “ Ezen nagy és egész Német országra nevezve örvendetes innepi napon (így szoll a' Frankfurti újság), nagy asztalt adott az Austriai Biztos Gróf *Bul-Schauenstein* ő Excellentiája, mint Elölülő Követ. Hivatalosok valának erre az itt lévő minden Ministereken kívül *Frankfurt* városának fő Polgármestere is, a' más ízben megnevezett Biztosság' tagjaival egyetemben. Estve fényes társaság volt ugyantsak az Elölülő Követ urnál, a' kinél még ezen héten több rendbéli vendégségek fognak tartatni egy számos hállal egygyütt, a' Dietához tartozó minden Követségi és egyéb megkülömböztetett személyeknek.”

Nagy Britannia.

A' Királyi Fő Udvarimester hivatal-szerént való hiradást tett közönségesse az eránt, hogy a' Királyné születésének napja (a' melly tulajdonképpen Jan. 18-dika) Febr. 6-dikan, és a' Régens Princz' születése' napja) a' melly Augustusnak 12-dike), Aprilis' 23 dikán, úgy mint *Szent György*' napján, a' Királyné palotájában fényes Udvari öszszegyülekezés által fognak megünnepeltetni: 's minden fő rangú nemesség és egyebek, a' kik ezen innepi pompán megfognak jelenni, valódi módon intettetnek 's kérettetnek, hogy tsak *Nagy Britanniai manufaktúrákból való* ruhában jelenjenek meg.

A' *Londoni* Udvari újságban jelentetik, hogy *Coburg Leopold* Princz az 5-dik számú, testörző Drágonyos Regement' Obersterévé nevezetett légyen, *Bland* nevű meghalálozott Oberster' helyébe.

A' *Londoni* Polgármester másodikszori választatását fényes ebéddel ünnepeletek October' 25-dik napján a' *London* *taverne* ne-

vű nagy fogadónak szálájában, 400 személyekre terített asztalnál. *Wood* is beérkezett a' *Sussexi* Hertzeggel, a' Régens Princznek egygyik testvérével (kiről tudva van, hogy *Keat* Princzel egygyütt, a' Ministerekkel ellenkező részszel tart) a' száláka. Mindjárt nagy nyájassággal kérte az egész társaság a' nevezett Princzet, hogy az előlülői helyet foglalja-el, ki is tehát ezen hivatalával megégygyezölég, az elroszoknak elszedetetések után hozzá fogott a' polárköszönésekhez. Etelb a' Király, Királyné, a' Régens Princz, 's egygyenként az egész Királyi familia' egéssegékért ittak, nagy buzgással kivált a' *Walési* Hertzegné, a' Régens Princz' felesége' egéssegéért. Még nagyobb buzgással ittak továbbá a' Princz *Coburné* egéssegéért, kiért való pohárköszönésekor e képpen szollott az Elölülő Princz *Sussex*: — “ Reménlem úgy mond, hogy ő Királyi Hertzegaszonsysága, a' maga Feleséges rangja szerént ily nagy tiszteletű személy lévén, úgy is igen kedves leszen ezen gyülekezet előtt, mint egy Halkereskedő Atyafinak felesége (*Hertzeg Coburg* is beállott nem régen a' Halkereskedők' társaságába).” — Azután mindkettőjük, tudniilik *Hertzeg Coburg* és *Coburné* egéssegékért ittak. Sok egyebekért való ivás után maga *Wood*, mint ezen vendégség' tárgya is következett. A' Princz nagy ditséreteket ruházott réá, ő pedig megköszönte polgártársainak erántok viseltető bizodalmtát, 's bizonyossá tette őket a'felől, hogy valamin tavalý úgy az idén is oltalmazni fogja *London* városának jusait, szabadságait, 's a' tsendességet, minden fegyveres erőhöz való folyamodás nélkül. Ugyan ő projektálta márt most, hogy Princz *Sussex* nek, mint a' *Britanniai* Constitutzió legbuzgóbb védelmezőjének egéssegéért is igyanak. Ezt is nagy készséggel megtselakedvén a' társaság, ekkor ismét beszélteni kezdett a' Princz, ezeket mondván: — “ *Angliának* jelen való terhes állapotja, úgy mond, részszerént az isteni gondviselés ál-

tal reánk bocsátott: szerentsétlenségekből; részszerént politikai okokból: vaszi eredetét. Remélem azonközben, hogy az Anglus népálhatatossággal fogja szenvedni ezen szerentsétlenségeket, azok pedig, kik arra való hatalommal bírnak, mindent meg fognak tenni a' közönséges inségnek enyhítésére. Ezt vánni jussa van a' népnek; szomorú dolog lenne, ha megisalta magát, s. t.

Beszélt a' Princez a' maga politikai gondolkodásának módjáról is, azt mondván: hogy az ő principiumai éppen azok, mellyek az ő Familiáját a' Britannus thronusra helyhezítették; hogy ő a' Parlamentumban a' nép' jussainál, 's javánál egyebet a' maga szemel előtt soha nem hordoz; magát nem egyebnek, hanem csak a' nemzet' szolgájának tartja, 's mint Király' fia, azt a' summát, mellyet elelmére kap, úgy nézi, mint egy olyan fizetést; mellyet azért rendelt neki a' nemzet, hogy boldogságának örálloja legyen (Ez a' kifejezés nagyon tetszett a' jelenlévőknek). Végeztre mindeneknek ajánlotta a' Constituzió és törvények eránt való hűséget; mint a' haza' megtartatásának egyedül való eszközét — Fordúltak végeztre némely elmés pohárköszönések is elő, példának okáért: Eljenek a' régi Anglia' fa bástyái. (A' hajók) a' mi legjobb oltalmazó eszközeink! Eljenek a' mi adáink, tegyék őket magokat szükségtekné az ő ditsőséges szolgálataik! Eljenek *L. Holland's* a' nép' jussai! Eljen *Sir. Romilly. Samuel's* az egész világ' polgári és vallási szabadságának szent ügye! Eljen *Brougham* és a' nyomtatás-béli szabadság! A' vendégséget ejfeltájban, a' Princez mint előülő ezzel a' pohárköszönéssel végezte bé: Eljenek azok a' principiumok, mellyek a' *Stuartokat* a' thronusrol

letaszították, 's helyekbe a' *Braunschweigi* házat üttették!

A' *Szent Ilonáról* érkezett legujabb tudósítás Augustus 30-dikaig történet dolgokrol szoll. *Mistrel* nevű hajó, a' melly *Ben-galából* jöven, oda kikötött: vala, érkezett meg. Ennek éppen az elindulása előtt hirdették ki egész *Szent Ilona* szigetén a' szokott jeladások által, hogy mind maga *Bonaparte*, mind a' hozzátartozók, egészségesek és jól vannak.

R i t k a s á g .

Egy valóban nagy ritkaságot találtak Orosz birodalomban, Tula nevezetű Gubernátorságnak Belesfikerületében, — egy ember ábrázatú tyúkot, mellyet a' polgári Gubernátor ajándékba küldött a' Császári Univerzitásnak. Ennek a' tyúknak meglátására annyi emberek tolyongottak Moskau-ban össze, hogy bizonyos napokat kellett rendelni, annak közönségesen való mutogatására. Ezen tyúknak nintsen madárformára, hanem annak helyén látszik egy vén aszszony képéhez hasonló emberi ábrázat. Van ennek a' tyúknak az ábrázatján egy orra orrlyukakkal együtt, vannak ajakai, álla, néhány szál szőre, sőt bajusza is. Nagyon szembetűnő a' hasonlatossága egy vén aszszony emberhez legfőképpen akkor, mikor eszik. Minthogy madáróra nintsen, tehát téjbe mártott fejer' kenyérvél, metélt hussal és sojtal tartják. Ez a' tyúk nagyon szelid; elveszi kezéből az embernek az eledelet. Mihelyt ebetnek, kütönös módon sívít, 's úgy látszik, hogy inkább az emberekhez, mint sem a' tyúkokhoz tartja magát, minthogy a' tyúkokkal szüntetlen veszekedik. A' Kakastól nagyon órizkedik. Sarkantyúja nintsen.

- Nov. 12-dik napján Száz forint Huszaspénzért; Váltótzedulában 326 1/4 forintot,
— egy Császári aranyért — fl. — kr. — egy Hollandus Aranyért — fl. — krt.
Nov. 13-dik napján 100 forint huszas pénzért; Váltótzedulában 325 — forintot,
— egy Császári aranyért 15 fl. 10 kr. — egy Hollandus aranyért 15 fl. 15 krt.
Nov. 14-dik napján 100 forint huszas pénzért; Váltótzedulában 325 — forintot. —
egy Császári aranyért, — fl. — kr. — Egy Hollandus aranyért 15 fl. 15 kr. adtak —

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Pesti újságlevelékben olvassuk, hogy a' szüretnek ott körülbelül vége van, hanem az új bort 20 — 30 forinton tartják, és ezért senki nem is veszi.

A' Temesvár mellett Gyarmathán Október 13-dik napján tartott Százados innepet melyről a' múlt kedden emlékeztünk. Temesvár városa is örvendetes és fényes pompával tartotta, melyről így írtak onnét Oktob. 15-dikén: —

„Városunk ezen hónap 13-dikán tartotta Százados innepét a' Török iga alól megszabadulásának, melly alatt az Ország nagy részével majd 164 esztendőig nyögött vala. — Az innepnek örömeit nevelni kívánván a' városi Tisztviselők, és Polgárok, már előre minden alkalmas készüléket megtettek. Reggel 4 órákor megzendült a' Nemes Tsászár Huszár Regimentnek muzsikája, és a' városnak minden utcáit megjárván, a' Lakosokat örömmre serkentette. Ezen első örömet nevelték a' városi fényes készülétek. Reggel 9 órákor a' Fő Generálisság, a' Nemesség, a' Nemes Vármegyének, és a' Városnak Tisztviselői, minden egyéb hadi és polgári Hivatalokkal fényes öltözétekben megjelentek a' templomban, hol, mivel Nagy Méltóságú Kószegi László Püspök Ur beteges, Fő Tisztelendő Török Antal, Csanádi Kanonok, és Kántor tartotta a' nagy Misét, és a' Te Deumot eléneklette. Az Isteni szolgálat alatt B. Vaquant és Gróf Sz. Julien Regimenteknek osztályai, a' Gyalog, és Lovag Polgárság, egymás után tették a' köszöntő lövéseket, a' bástyáról pedig 12 ágyú követte. A' keresztényi buzgóságot, és a' Mindenhatónak jó-tetteért való háládatosságot különösen nevelte Tisztelendő Sulez Bernárd Urnak Egyházi beszédje, melly ezen dicsőséges napnak emlékezetét egészen az elragadtatásig megújította. — Ezen je-

les napot továbbá ünneplették a' mindenféle tartatott vig vendégségek, különösen az Őrizeten lévő Katonaságot részenként nem csak megvendégelte a' Polgárság, hanem két napi zsoldal meg is ajándékozta; az Isptályban lévőknek pedig egy egy forintot adott. A' városon kívül egy egész ökröt sütöttek meg, és két hordóból bor, és más két hordóból ser egész estig tsurgott. A' zöld öltözötű Polgárság várvívó gyakorlást tartott, és estvéfelé szép muzsika szóval, lobogó zászlókkal ment bé a' várba; előtte pedig fehérbe öltözött férfi és leány gyermekek, kik öröm énekeket zengedeztek; a' piac közepén egymást felváltotta a' különbözőféle muzsika szó, és a' város megvilágosított. Különösen szembetűnő volt a' Városháza előtt lévő diadalmi kapu, mellyen Felsőleges VI-dik Károly Tsászárnak; Gr. Pálffy, és Eugen Herzeg Fő Vezéreknek képeik díszeskedtek. — Mind itt, mind másutt több helyes képek, és elmés Irások látszattak. Végre a' városi táncpalotában tartatott mulatság rekesztette bé az innepést. — Ezen innepre Tisztelendő Hubert Károly Piarista Professor Ur szép deák versezetet készített.

Tudományos Dolgok.

Bétsből Nov. 16-dikán. A' Hazabéli Tanuló Ifjúságnak közönséges hasznára tzelőző itt következő Tudósítást, a' melly különös Nyomtatványokban csak a' Fő Oskolák és Kir. és más Gynuasiumok T. T. Directoraihoz és T. T. Professoraihoz küldődött el az Oskolai Lexicon Szerzője és Kiadója által; olly tzelből közöljük mi is a' M. K. Titt. Olvasóival, hogy ez által a' kissébb Oskolákban tanuló Ifjúságnak is tudtára essék a' Könyv megszerezhetésének legkönnyebb és legoltsóbb módja; a' kik abba az esetben neveiket feljegyezvén egyenesen a' Lexicon Kiadójához folyamodhatnak.

Tudósítás.

Az Oskolai Lexicon két első Darabját Előrejelentés útján, a' Magyar Hazabeli Tanuló Ifjúság nyoltz forinton megveheti.

A' melly Lexicon kiadása felől ez előtt mintegy esztendővel ígéretet tettem vala; annak a' két első Darabja már elkészült, és a' sajtó alól kiszabadult ezen tízim alatt: Három Nyelyből készült Oskolai Lexicon, vagy is Szókönyv, mellyet a' Magyar Ifjúság számára most harmadszor Deák Nyelvel megbővítve kiadott Márton József, 's a' t. Első Darab. Német-Magyar-Deák Rész. Bétsben, Pichler Antal betűivel. 1816. Második Darab. Magyar-Német-Deák Rész. Bétsben, Zweck Bertalan betűivel. 1816.

Ámbár eleitől fogva gondom volt arra, hogy az általam készített és kiadatott Oskolai Könyveket mérsékelt áron minden sorsú és állapotú Tanulók könnyen megszerezhessek: még is gyakorta megesett, hogy mire az Exemplárok kivált a' távolabb lévő Gymnasiumokba eljutottak, már kétszeres áron is árultattak. Ezt a' környülállást, melly mind a' Tanulókra nézve terhes és káros: mind a' Tudományok gyarapodását nehezíti, a' mai mostoha időben annyival inkább méltó tekintetbe venni, mivel a' nyomtatás rendkívülvaló költséggel járván; szinte lehetetlen, akármelly igyekezettel is, a' Könyveknek oltsóságát kieszközölni.

Mellyre nézve, hogy még is a' Tanuló Magyar Ifjúságnak, a' feljebb említett és elkészült Oskolai Lexiconoknak egyenesen én tölem és illendő áron lehető megszerzésére utat nyissak: az úgy nevezett Subscriptio vagy is Előrejelentés módját vettem fel, mellyen ezt a' Tanuló Ifjak két forintal oltsóbb áron megvehetik; mint a' Könyv itt magában Bétsben, a' Nyomtatása helyén egyenként árultatik és vevődik.

Ezen Előrejelentés pontjai vagy feltételei ezek:

1) A' kik a' kijött Lexicon fenn említett két Darabját együtt (mivel e' két Darab egymásnélkül nem isárultatik) megakarják venni: Neveiket ezen tudósítás alá felírni ne terheltessenek.

2) A' Könyv árát 8 Váltó foriatban, a' Lexicon leküldetése után annak kiosztatásakor kell letenni.

3) Hogy az Előrejelentők, még a' leszállítás bérének és a' 30 - adnak terhet se hordozzák; minden tíz Exemplárra egy rá adódik, hogy annak árrából még a' legtávolabb helyekre való szállítás bére is kitelbessen. Egyébaránt a' Nagy Érdemű és T. T. Director és Professor Uraktól függ, hogy a' közelebb lévő helyeken, a' hová a' leszállítás kevésbe kerül, ezen 11 - dik Exemplárokat a' szegényebb sorsú Tanulók között kioszszák, vagy más közhasznú végre fordítsák.

4) A' magokat Előrejelentők Nevei a' Lexiconnak kijöendő Deák-Magyar-Német Részében kinyomtatattak; hogy annak idejében azt is oltsóbb áron megvehessek; noha annak megvételeire senki is ezen Előrejelentés által nem köteleztetik.

5) Az Előrejelentés ideje Detzemb. közepéig tart.

Bátorkodom a' Nagy Érdemű Fő Tisztelendő, és Tekintetes Director 's Professor Urakat tisztelettel kérni, méltóztassanak ezen Tudósítást a' Tanuló Ifjaknak elejébe terjeszteni; és minekutánna a' Magokat Előrejelentők Neveiknek felírása végbement, ugyan ezt hozzám Póstán felküldeni, hogy a' kívántató Exemplárokat azonnal útnak indíthassam.

Költ Bétsben Nov. 11-dikén 1816.

Márton József

a' Bétsi Ts. K. Universitásban Magyar Nyelv és Literatura Professora.

Lakása: am Hafnersteig Nro. 754
beym goldenen Adler.